

Nr 426

Av herr Arvidson m. fl., om inrättande vid Stockholms universitet av en professur i romanska språk, särskilt iberoromanska språk.

(Lika lydande med motion nr 354 i Första kammaren)

I den romanska språkfamiljen bildar spanskan och portugisiskan, de iberoromanska språken, en från de övriga avskild grupp. Båda måste räknas till de stora världsspråken, portugisiskan genom sin ställning i Brasilien och spanskan genom sin ställning i det övriga Latinamerika. Ur vetenskaplig synpunkt bildar de båda språken ett oerhört omfattande forskningsområde, som endast ofullständigt kan behärskas av en enda person; ur praktisk synpunkt är deras betydelse ständigt stigande. Vid utländska universitet har man därför sedan länge inrättat särskilda professurer i dessa språk. I Sverige har de emellertid måst trängas med franskan, italienskan och rumänskan om plats inom universitetsämnet romanska språk, med den följd att portugisiskan i stort sett lämnats helt åsido och spanskan fått bli ett relativt obetydligt bihang. Romanska språk har nämligen vid de svenska universiteten i realiteten betytt franska språket.

Undervisning i spanska som självständigt universitetsämne inleddes vid Stockholms högskola 1956 och ombesörjdes av docenten Maler, först i egenkap av biträdande lärare och sedan som innehavare av extra universitetslektorat i ämnet. Antalet studerande var första året endast ett tiotal, men har sedan kontinuerligt ökat för att under höstterminen 1960 uppgå till 84 och höstterminen 1961 till 116. Från och med 1957 har kanslern beviljat ett stort antal dispenser för avläggande av examen i ämnet i filosofie kandidatexamen och i filosofisk ämbetsexamen.

Det är en utomordentligt värdefull pionjärgärning som docenten Maler utfört genom att leda uppbyggandet av spanska språket såsom självständigt läroämne vid Stockholms högskola, det första svenska lärosäte där ämnet blivit företrätt. Att hans initiativ varit riktigt och fruktbarande bekräftas av den omorganisation av ämnet romanska språk, som Kungl. Maj:t beslutat sommaren 1961. Det gamla läroämnet är fr. o. m. läsåret 1961/62 vid samtliga lärosäten uppdelat i franska, italienska och spanska språken på kandidat- och magisterstadiet. Endast på licentiatstadiet hålls det gamla ämnet romanska språk ännu samman. Vid Stockholms universitet tillkommer sedan läsåret 1961/62 på kandidat- och magisterstadiet även portugisiska språket. Ämnesrepresentant för spanska och portugisiska språken är där docenten Maler. Organisationsplan har fastställts för båda språken, och docenten Ma-

ler fullgör sin tjänstgöring som extra universitetslektor genom 198 timmar professorsundervisning, vartill kommer en omfattande examination jämte administration av de båda ämnena. Med en sådan arbetsbörda (en professor har 116 timmars undervisning) kan docenten Maler ej rimligtvis hinna ägna sig åt forskning eller lämna någon handledning i högre studier: även den lägre undervisningen blir i längden lidande av arrangemanget, och efterväxten och tillväxten av vetenskapligt skolade krafter hejdas just under en period då efterfrågan på hispanister från både skolans och universitetens sida är särskilt stor. Genom införandet av alternativa studiekurser i spanska och portugisiska för akademisk sekreterarutbildning eller fil. kand.-examen måste Maler vidare ägna betydande tid åt att utforma de nya kurserna, som är avpassade efter handelns och industriens behov och avser att bibringa de studerande icke blott god praktisk språkfärdighet utan också förtrogenhet med olika slag av specialtext och kännedom om politiska och sociala förhållanden, ekonomi, handel och industri i de spansk- och portugisisktalande länderna. Därtill kommer att särskilda krav ställs på ämnesrepresentanten i spanska och portugisiska i Stockholm, om samarbetet mellan universitetets iberoromanska institution och det till handelshögskolan förlagda iberoromanska institutet skall bli fruktbart. Genom de samlade personella och materiella resurserna är Stockholm redan ett centrum för studiet av de iberoromanska språken och länderna, vartill någon motsvarighet ej finns i de skandinaviska länderna, och goda förutsättningar föreligger för att ytterligare utveckla detta studium. Ett centrum av detta slag är nödvändigt för att sprida kunskap om de speciella kulturförhållanden, som råder i de latinamerikanska staterna, med vilka Sverige äger så vidsträckta ekonomiska förbindelser. Ett sådant centrum är också nödvändigt för bedrivandet av det utrednings- och dokumentationsarbete, varom talas i administrationsutredningens för biståndet till utvecklingsländerna betänkande UD 1961: 2.

Överväldigande skäl talar alltså för att ledningen av forskning och undervisning inom de iberoromanska språken vid Stockholms universitet anförtros åt en person i professors ställning. Endast innehavaren av en ordinarie lärostol kan vidareutveckla och samordna arbetet.

På grund av ovan anförda skäl föreslår vi,

att riksdagen vid behandlingen av åttonde huvudtiteln, statsverkspropositionen för budgetåret 1962/63 måtte besluta att en professur vid Stockholms universitet i *romanska språk, särskilt iberoromanska språk*, inrättas samt att den nuvarande lärostolens benämning ändras till *romanska språk, särskilt franska och italienska språken*.

Stockholm den 26 januari 1962

Sven Wedén

Emil Elmwall

Stellan Arvidson

Chr. von Sydow